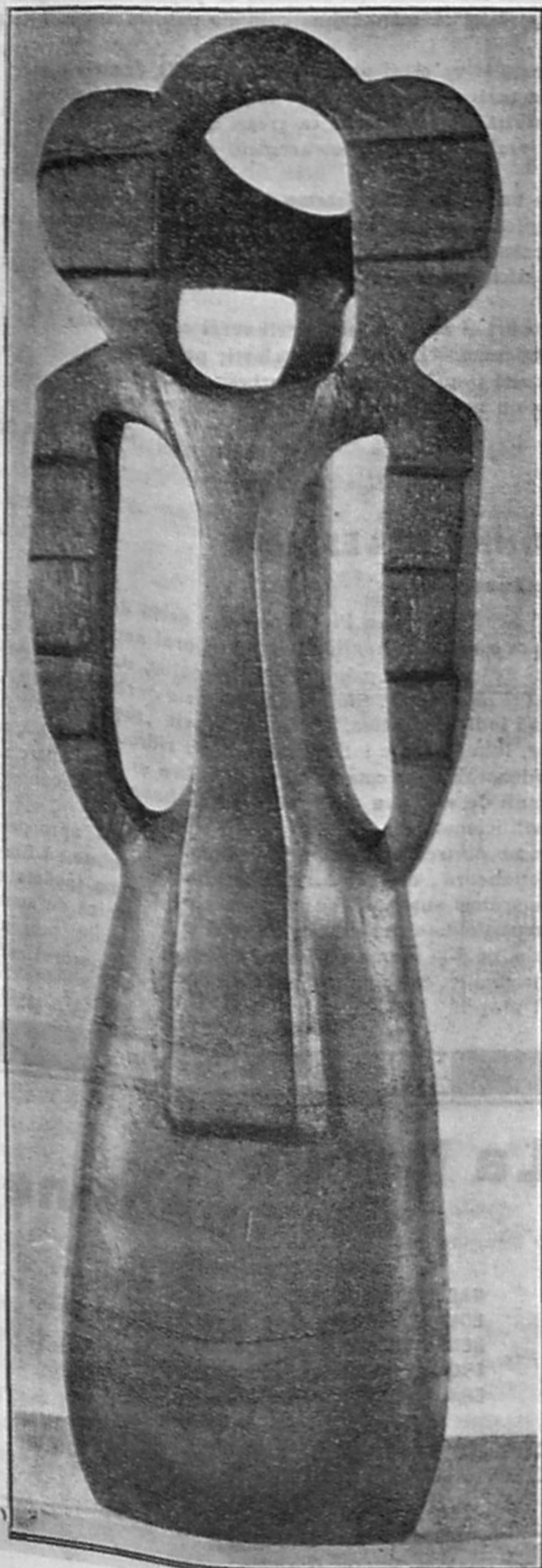

CONTIMPORANUL

ANUL V. No. 65. 15 MARTIE 1926

EXEMPLARUL 5 LEI

MILITA PETRAȘCU:

Gânganie

NARCEL IANCU:

Plumb și sticlă

STIINTE NATURALE PISICA

Îi plac jocurile la noroc, de-aceia se naște cu ochii închiși.
Trebuie combătută prejudecata despre nesinceritatea ei. Își ține cuvântul dat.

Din lipsa unei mese productive a devenit contemplativă.
Arta ei e passeită: Pășează tradiția balconului.
Totuși ca să treacă drept o utilitate, a adoptat ura în contra șoarecilor.

Iarna murmură în fața sobei, disprețul pe care l-l inspiră oamenii tot anul.

Când o atingi cu băgare de seamă repetă în surdă bles-
tème strămoșești.

È cu totul lipsită de caracter: După ce fură se spală pe mâini.
Și cinică: Își linge propriul ei scuipat.

Despre câine are o părere preconcepută: trebuie privit de
la distanță.

Atică în viața și 'n moarte: spre sfârșitul vieții își as-
cunde cadavrul — de teama hoșilor de blăni.

Când pisica nu e acasă, e prin vecini.

Cât privește pisica cu clopoței, nici nu se gândește să
prindă șoareci.

I. G. Costin

WILLIAM WILSON

și cele 1000 (o mie) de fețe ale lui

Somn mult pe plușuri. Vid în stal.

Frânturi de sticlă drept cortină.

Îndepărtat ca într-o odihnă

Din membre limpezi, o, cristal!

Subt fluturi, mături și urături.

Mort, chipul meu pe crengi de gături.

Un glas din ceruri cere: Dacă

Al face-oglinzele să tacă?

Din somn, din atrofă sar deștept

Trag fierul scurt, l'aduc la piept.

La țărnușul apelor de gală

Strig hidra mea chilocefală

— „Disimulate William:

„Fals hidrofil, te așteptam.

„Sui cu marea din oglindă

„In luna frunții. Să te-ăprindă!

„Student stufos! Bostonian!

„Cețoase Wilson William,

„Îți jur, ar face-o justă mină

„Spini șase'n pielea ta marină”.

De șase ori în sticle grele

Sting fier aprins, până'n prăsele.

Sunet aprins, pe unghiu normal

Cad țâcănit, croesc cristal.

Piei chip! Rămâi cortină spartă,

Pătrată spanie pe hartă.

— Răpus, în mâini pumnalul tras.

In fund nocturn, de zahăr ars,

Valuri rupte, gemene,

Frântură de cremene..

Un gând târziu mă suflă acu:

Să bubui nopții „Buhuhu”

Ca la un cântec, altădată?

Se strânge gura, încordată.

Cutia, încet, se'nchide'n piept.

In scrisul mărilor caut drept.

Ion Barbu

UN PAS ROTUND SPRE INIMĂ

Ridicăți ca o crisanemă de jos pleoapele
estetic vântul desface parcurile album
voilà plopul dându-ți afișe ca'n Londra un groom
identic bancnotelor noui tac zebrațapele

Prinde-mi glasul de rever cât o panglică cu un ac de siguranță
îți dăruiesc aceste stele la fel unui serviciu japonez de ceai
pasul tău călătorește reflector în pupila sau Paraguai
apasă-mi cu mâna inima cum c'o puinează o circumstanță

Seara-și va clădi printre tine corturile de stele și eter
din turle liliacii vor trage tăcerea de capătul sforii
ascultă-ți deci sângele ca greeri lângă urechea morii
și vezi luciul arterelor asemenea șinelor de fier

La un profesor de desen la catedră luna a soait
conform frunzele au căzut la examenul de chimie aurifer
trecând prin parc nucii toți din cap i-au mulțumit
și sălcii morfinomane se sinucid cu fiole de ger

Flutură-ți acum inutil nervii verzi ca o batistă
gentleman seara se așează elastic prin fotolii
ascultă cum în lăunuri convorbesc gri molii
și cum pe platforma lunii obosește toamna baletistă

Gheorghe Dinu

COMME JE LES VOIS

de Jean Piot

Sub acest titlu, Jean Piot a reunit o serie de studii psycho-
logice asupra oamenilor politici ai orei actuale. Nu vă spe-
riați de cuvântul „psihologic”: jurnalist, d. Piot ne dă po-
vestiri pasionante. Studiază cu precizie personalul său, li aj-
firmă individualitatea, o detailează prin „tușe” ușoare și vi-
oale, li scotocește tot ridicolul, când ridicolul există, apoi
condensează judecata sa în fraze sobre și omul apare nec-
bișnuit de viu, nou chiar, sub masca banală sau cunoscută
a politicianului.

Anume portrete sunt oarecum „flatate” altele aproape ne
emoționează; este un lucru pentru care trebuie să fim re-
cunoscători autorului, și anume acela de a nu fi căutat nic-
o imparțialitate desprețuitoare, nici o polemică de actuali-
tate și de a-și fi pur și simplu tradus impresiile personale
și originale, cu limpezimea de vedere și umorul cări li
sunt proprii.

A apărut No. 37 din

La Revue Européenne

cu următorul sumar:

GABRIEL D'AUBAREDE: Un des mille plaiers

EDMOND JALOUX: Sur „la nef”

HENRY MICHAUX: Partages de l'Homme

LOUIS ARAGON: Le Cahier Noir

ERNST FRANDSEN: L'état actuel de la litté-
rature danoise

Chroniques par DANIEL ROPS, M. COURTOIS-SUFFIT, MAR-
CELLE AUCLAIR, JEAN CASSOU, ALFRED COOLING,
FRANZ HELLENS, ROBERT HONNERT

INIȚIERE ÎN MISTERELE UNEI EXPOZIȚII

SENZAȚIONALELE DECLARAȚII ALE MILIȚII PETRAȘCU ȘI ALE LUI MARCEL IANCU

I-am găsit pe Milița Petrașcu și pe Marcel Iancu în torși cu fața spre Nord-West într-o tăcere semi-religioasă preluminând construcția decorului.

Dușmani inventați de ei, aduși, unii în stare de abstracție, alții dincolo de bine și de rău, costumați în lemn, în culori criminale, în bronz, așteptau ordinea de bătae.

La zgomotul pașilor mei, Milița Petrașcu și Marcel Iancu s-au ițors, luând toate măsurile de precauție, fiecare, pe propriul său câlcâiu.

E notoriu că a materie de artă Milița Petrașcu și Marcel Iancu sunt legați printr'un U eufonic.

I-am despărțit prin aruncare de grănate. Fiecare iztreprinse îndată câte o temenea plină de demnitate față de operele contrarii.

Marcel Iancu își număra acum pânzele cu o iuteală vertiginoasă. După ce pronunță tare numărul 30 se întorcea cu spatele spre pereți și le renumăra cu o grabă mărită înapoi. M'am apropiat încet de el, i-am luat cu o tandreță prefăcută mâna stângă și i-am urmărit pulsul într'un calendar de buzunar.

Întrebările pe cari i le-am pus pe două coloane:

1	2
Cum pictați?	Pictați cocoși?
De ce pictați?	Pictați vaci?
Ca ce pictați?	Pictați idioți?
Cu ce pictați?	Pictați pompieri?
Ce pictați?	Pictați pionieri?
Mai pictați?	Pict...
Pictați?	Pic...
Pictați...	
Pict...	

Mi-a răspuns din cinci în cinci, în termeni cari exclude orice discuție:

— *Natura?*

(Furios): Natura e haotică, desmatică și trăiește un ritm necunoscut de care noi nu simțim nici răspunzători, nici dependenți în artă.

Nu cunoșc o singură armonie, o singură idee care ar putea servi artei de călăuză ori de suport. Din contră.

NATURA E BUNĂ DE LEAC

Nici cei mai înamorați și dramatici apărători ai natural n'au înțeles să o copieze. Romanticii n'au confundat niciodată arta cu o cloacă a emoțiilor.

Arta nu s'a mărginit niciodată la reproducere. Ea crează, inventă, inventă.

— *Tac*

Desigur această creație, invenție, este ceea ce apare amatorilor de „cărți postale“ ceva de nepătruns. Ei s'au mulțumit mereu să descoase și să desnoade lucrurile printr'o poveste care începând cu impresionismul a dispărut și s'au găsit deodată în fața picturii pure, a artei absolute.

(După o sforțare de curaj): *În sfârșit ce pictați?*

— Nimic. Nici fete, nici frumoși, nici fără lună, nici

pești. Numai și numai jocul formelor în lumină, numai deformarea culorilor într'un echilibru. Numai integrarea liniei și a geometriei în compoziție, numai acord major sau minor de culoare în ritm.

— *Cu ce?*

— Cu abstracții, cu ficțiuni. Cât este de greu să tragi o linie între realitate și irealitate! Cu cât este însă mai vast, mai viu, mai adânc, domeniul unde forma își organizează liniile după legi independente de logică sau de iluzia naturală.

Rezultă un act de artă și creație care e un alt cosm.

— *Just.*

— Vezi arta de ori trăia în etapa încercărilor și a dibuirilor de copii. Era o inconștiență a sentimentelor. Arta însă se mișcă spre o cristalizare. E doar o construcție umană ce trebuie să se întemeieze pe o linie de ordine. Numai în măsura în care o operă pune o problemă se poate vorbi de o intenție de artă, de o voință de creație.

— *Cubismul a învins.* (Înterupt)

— E drept că există o supraproducție în lume, de artă și artiști complecți inutili fiindcă neserioși. Cubismul a produs „la suprafață o dezorientare, însă ceea ce s'a dobândit prin cubism e de o atât de puternică însemnătate pentru artă încât pentru moment nu poate pătrunde până la „masse“. În asta constă tocmai însemnătatea a lui, fiindcă omul „cult“ de azi nu renunță la nici unul din idoli săi chiar dacă e desvăluit falș.

— *Crezi în sfârșitul lumii?*

— Vor exista mereu naturaliști. Dar meșteșugul lor se va deforma cu vremea și va deveni ceea ce sunt astăzi statuetele cu duzina, zaharisite pe umărul „italianului“ artist.

Am regăsit-o pe Milița Petrașcu ascunsă după prestigiul unei focuri de lemn.

Mi-a întins amabilă o daltă foarte fină dar destul de periculoasă pe care am sărutat-o respectuos. Liniștită și-a continuat lucrul.

Între timp mângâind laconi gușa focului am auzit acest oracol:

Mă interesează mult dezvoltarea viziunii mele plastice. Dacă isbutesc să trazesco și în spectrul acest interes, atunci scopul meu, în ceea ce privește publicul este atins.

Aci Milița Petrașcu își potrivește bine privirea pe fruntea mea și înainte de orice clipeală îmi aplică o daltă oblică spre creștet. Contrar așteptărilor, m'am simțit ușurat de o neliniște pur artistică. Pieptănătura, abil îndreptată în felul acesta, avea acum o înfățișare conformă cu realitatea istorică. Puteam asculta în tihnă:

Sculptura modernă este impregnată de credința timpului în care totul tinde către mijloacele cele mai

expresive și mai ales specifică fiecărei ramuri de artă.

Sculptura vrea să se desbese de maeștri și de literatură.

Nu sînt dușmanul subiectului în sculptură dar pretind să fie văzut prin anumite legi plastice.

Visul meu nu este să fac eroi avîntându-și sabia și ajuncându-se în luptă nici să reprezînt Patria călcînd în picioare popoarele învinse, dar aș vrea să pot arăta desvoltarea unei flori, dragostea păsărilor, o fată care nu se poate încă învinul de nimic.

Și ca să subînțieze acestea Milița Pătrașcu mi-a suprimat o oscilație a nasului și l'a turnat în forma lui definitivă, aplicându-mi o daltă precisă după fiecare cuvînt mai important.

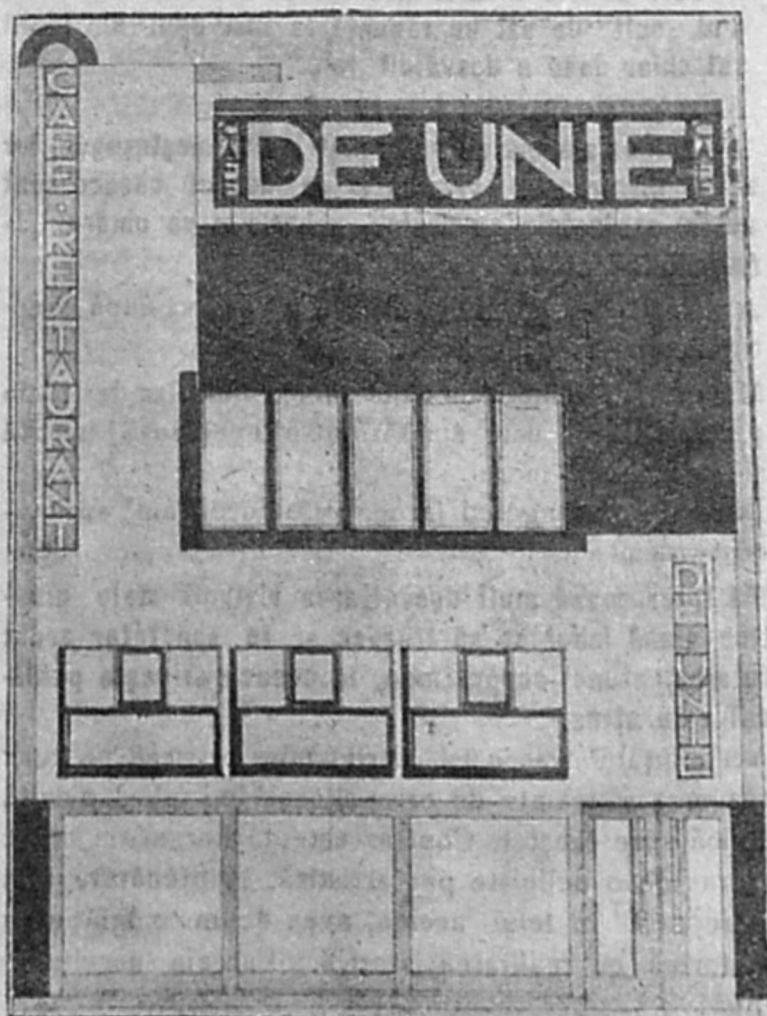
Oracolul: Clasicii sînt desăvârșiți fiindcă sînt în perfect acord cu epoca lor.

M'am declarat de acord fără să ies din raza daltii însă mi-am permis să observ că orele fiind înaintate mi-e peste putință să aștept exercițiul până la sfârșit.

Învinsă de rezistență Milița Pătrașcu, depuse arma și conveni că studiul capului meu cere o expoziție specială.

La plecare Marcel Ianu, mi-a permis, drept recunoștință, să-l strig tare, pe nume ori unde s'ar afla. Grație acestui fapt am izbutit de atunci să-mi câștig existența în modul cel mai onorabil.

Jacques G. C.

Déclaration

L'imprécision cherche au fond un couloir de ciel pour s'épanouir dans des paroles cliquetis du coeur qui vole Ma frase poisson d'argent frétille comme au clair de lune sur le lac profond et cherche un hameçon

Mes mots

autour du rouet

s'accrochent désœuvrés à l'écheveau de laine

qui l'entraîne comme un danseur de cotillon

les mots au fil de l'eau

continuent de filer des sentiments ponctuels

sur des promesses de soie et des serments en porcelaine

que l'on brise du bout des doigts avec un geste rituel

Un main qui s'enlace change la conversation

sur le bord de la mer mélancolique

baignée par un gulf-stream transatlantique

le vent de la pluie à pas de loups

souffle sur les têtes nues devant le désir

et fait pousser des fleurs trop lourdes

qui neigent en papillons blancs

sentinelles éphémères au bord des lèvres mûres

Un minute que l'on attend creuse l'hypothèse à vif

Le rêve en pente douce

boule de neige sur le télégramme ouvert

La silhouette attendue apparaissant au coin de la rue

change tout un horaire de chemin de fer.

Emile Malespine

Silabisiri

Cîntec căzut ca piatra grea la fund
întîrzie în zborul lăuntric și rotund
din umbra lui ascunsă
prin scara cu puțin argint străpunsă.

Din aripi scrise prozspăt cu cărbune
scutură un cîntec pe un glas
cu-alt înjeles la fiecare ceas
scăzut dela divin la urăciune.

Cuprinsă de-amețeli dac'osă vie
ca o rachetă consumată
ca o stea săracă de hîrtie
pasărea artistă decedată,
unde respectuoase au tăcut
apele din gîngăveli bolnave
va adormi într'un mut sărut
al gloriei postume dar suave.

Sergiu Dan

a apărut

il vino della vita

nuvele de

nicola moscardelli

editura stock

roma

L · U · N · T · R · E Ş · I P · U · N · T · E

Trebuie să te faci luntre şi punte să scapi de sărăcie...

Mi-am pus nădejdea în Domnul cu Servieta. E uscativ şi înalt ca un Şeik şi-şi poartă mărul lui Adam între două clape ale gulerului scrobit şi mat. Gulerul acestuia face parte dintr-o duzină de surate fibroase şi albe în care anii şi amidonul, clorul şi atmosfera dulapului au lăsat, prin chimia lor fină, o paradoxală durabilitate. Aceeaşi însuşire s'a propagat şi asupra manşetelor cu lucid plesnit ca smalţul unor dinţi în decliv. Prin contagiune întreg costumul şi demipaltonul victimei noastre s'a împăcat cu timpul vrăjmaş priatru'o fuziune cu dânsul. Culoarea lor primitivă se alterase, dar numai pentru a-şi găsi adevărata faţă spălăcită şi eternă. Asemenea lui Sigfried scâldat în sângele balaurlui pentru a câpăta o piele invulnerabilă, stofele acelea, din chiar contactul, dus până la contopire, cu întemperiile şi sezoanele, şi-au asigurat nemurirea. Firele au rănit, periate şi lucii, în lumină, dar pentru a dobândi rezistenţa specială a sfiorii care a tăiat săpun. Purtătorul unor asemenea vestimente nu mai are, pe bună dreptate, nici un interes să le schimbe pentru altele pe cari vremea nu le-a pregătit şi trupul nu şi le-a integrat printr'o îndelungă osmoză. Luată, cu limbă de moarte la groată, ele vor opune umezelii acea impermeabilitate care ne-a păstrat, prin milenii, augusta formă a faraonilor sau rămăşiţele anonime ale răposatilor din subsolul sec al Calabriei. Cutremururile de pământ nu m'au surprins niciodată în rătăcirile mele pe aceste tărâmurile. Altfel, spasmul planetei care se liberează uneori de cimitire întregi închise ca nişte păcate nemărturisite întrânsa, mi-ar fi îngăduit să iau cu mine, în tură, unul din acele trupuri cu ciudată mireasmă de nisip putred, de culoarea brună a tunului caporal şi de consistenţa fragilă a vaselor etrusce sau romane. Numai Domnul cu Servieta, graţie vestimentelor sale gadronate de uz, mi-ar fi împlinit această veche şi, poate, ciudată dorinţă. Trebuia oare să-i aştept decedul, pentru a-i răpi din sepultură, lamentabila rămăşiţă înălţată în rândul operilor de artă? Dar ce interes poate avea omul acesta, evident fără nici un păs pentru cele de după dânsul, să-şi asigure înhumarea în costumul său păstrător şi impermeabil? Când ceasul îi va fi sunat, familia, desigur, îi va îngriji haine noi, negre, însele în cusături de undrea grăbită, cusături ca la cearceaful plâpânilor ori ca în pânza bagajelor, căci defuncţii sunt grăbiţi ca bagajele. Şi gheţe cu talpa de un lustru ceruit îi vor aduce mortului ras, tuns şi spălat cu oţet de cel bun. Şi toate clopotniţele îi vor trimite câte un vibrant înger din volatilizarea broazului, să-l însoţească în trecerea-i salută de birjari opriri pe capră, cu pălăria în mână, pe când mortul singur nu-şi va lua depe tâmpile scobite, ti-chieţa de velur şi fir.

Adevăr zic, chiar de pe atunci, domnul cu servieta seamănă uimitor cu viitorul său cadavru. Ai crede, confruntând cele două imagini, doi fraţi gemeni, dintre cari unul a zăcut, iar cellalt a decedat. Din fericire, aici e vorba de una şi aceeaşi persoană. Fenomenul nu e posibil decât când moartea însului e iminentă sau cel puţin apropiată. El trebuie să fie sau un om în vârstă, sau un bolnav incurabil sau, în cazul cel mai fericit, căzut la pat, şi la câteva ceasuri după împărtaşanie. Dar Domnul cu Servieta e pe picioare. Trece zilnic dinspre Banca Universală, pe cheul Dâmboviţei, pe lângă anticari

şi apoi pe străzi doznice spre casă. 8—12—3—6 sunt invariabile, orele lui de pedestru, pe drumul dintre locuinţă şi slujbă. Merge corect şi stins, pe lângă ziduri, nu numai din modestie, ci şi din pricina bronşitei care îi sgâlţâie inima ca pe o paiaţă în aţă. De treizeciscinci de ani e slujbaş, soţ şi părinte. Fără pată şi prihană în toate aceste misiuni, s'a impus în căteştele, printr'o tăcere posomorâtă, agravată de ochelarii lui de presbit, în cari doar jocul soarelui îşi îngăduia să aprindă, arare, grădinele suspendate ale Semiramidei. Toanele sarcastice ale întâmplării au vrut însă că tocmai excesul de scrupul să-l abată pe acest funcţionar model dela stricta sa datorie de casier. O abatere nevinovată, fără îndoială. O abatere cunoscută tuturor colegilor şi şefilor săi, a căror toleranţă vădeşte înalta încredere pusă într'un prob ca dânsul. Se ştia anume, că Domnul cu Servieta era maniac. De câteva ori pe zi, cu o atenţie istovitoare „îşi făcea casa“. La fiecare nămiezi şi seară, lua cu sine, întreg conţinutul. Dimineaţa ducea comoara îndărăt în casa de bani, pentru a o transporta din nou, la ora dejunului pe scaunul din sufrageria căminului şi pentru a o duce încodată, pentru ceasurile de seară, la bancă. Noaptea dormea cu servieta doldora sub căpătâi. Într'adevăr, Domnul Casier n'avea nici o încredere în blindaia camerelor de fier, în complexitatea cheilor cu cizeluri, în paza stranică a biurourilor, în răstimpul de repaos. Teamă bolnăvicioasă şi fără leac. În potriiva obiceiului acesta nelegal, directorii şi directorii generali, au încercat să procedeze, când cu bineşorul când cu autoritate. Domnul cu Servieta a opus o intrasiguranţă de catâr şi şi-a înaintat demisia. De ce s'au întimitat oare d-nii directori şi directori generali? I s'a răspuns că până la primirea sau respingerea demisiei, trebuie să rămână la postul său pe care urmează să-l predea cu deamănuntul şi în regulă. Treabă de două-trei zile. În intervalul acesta Casierul fusese silit să lase banii în casa lustruită ca un automobil de lux. Superiorii nădăduiau să-l obşnuiască astfel cu regula şi ei să-şi păstreze un om deprins şi folositor. Dar el rămase în pauză la birou, lângă sepulcrala casă hermetică şi ar fi stat şi până la miezul nopţii să lucreze la predarea, dintr'o trăsătură, a gestiunii sale, dacă unul din directori n'ar fi venit să-l libereze cu bani cu tot. „Un maniac! făcă-şi de cap! la urma urmei e pe răspunderea lui... Noi nu ştim nimic...“ Nu-i convenea, fără doar şi poate, băncii să se lipsească de un atât de sigur şi precis funcţionar. Sau îl credeau, pe semne, multumită vechimii şi situaţiei sale în instituţie, posesor al câtorva din acele taine cari cufundă pe toţi părtaşii unei întreprinderi într'o fără de divorţ complicitate. Temere neîntemeiată: fie şi nedreptăţit, socotim pe omul nostru incapabil de şantaj sau delaţiune. Prudenţa mai marilor faţă de subalternul lor cu pueril suflul de premiant posac şi scrupu'os, era injurioasă! Să nu cad însă într'o pledoarie. Înş dau bine seama că indignarea mea are un talc. Printre cei dintâi, am păcătuit cu gândul în potriiva nevinovăţului. Căci povestea, repede răspândită în tot cartierul, a casierului care cu toleranţa tacită a şefilor, duce zilnic în servietă averea momentană a unei instituţii, mi-a trezit bănueli şi curiozităţi de detectiv. Să fie într'adevăr vorba de o simplă apucătură a unei conştiinţe s'ăbite şi fricoasă,—şi atâta tot? Sau cine ştie ce întunecată maşinaţie se ascunde sub aparenţele unei originale manii, şi ce drăcesc calcul frun-

tea lui smează adăpostea! Poate, mi-am zis, să fie la mijloc vre-o speculație fulgerătoare, bunăoară între ora de dejunului și a siestei la buisa clandestină, iar după orele opt seara la celelalte burse nocturne știute numai de infractori și de poliție. Să fie cu puțință? Nu știu, nu mă pricep în afaceri. Zile întregi l'am urmărit, i-am clasificat mișcările, i-am pândit locuința, până m-am convins de onestitatea lui desăvârșită. Urmăririle lui m'au ieșit în viața lui de cămin. Tot ele mi-au înlesnit pătrunderea sufletească a personajului. Ajunsesem să ne recunoaștem fără a ne fi văzut de aproape fețele, fără a schimba nici vorbă nici salut, fără a ne da unul altuia nici un semn. Nimic nu se schimbă în înfățișarea lui la cronica mea apariție. Il petreceam acasă, la câțiva pași cu seara pe urmele lui. Mă lua poate drept un spion plătit să-l supravegheze sau să-l păzească. Firea stearsă a Domnului cu Servieta nu era lipsită de filosofie: mă tolera ca nepăsare. Nu-i păsa de temerile superiorilor și nici nu-i da prin gând că l'ar paște vreun altfel de pericol. Liniște nelătmăiată, căd peste o mie de funcționari ai Bincii Universale și un întreg cartier li cunoștea povestea. Nu o dată mi s'a părut că mai sunt muritori pe cari soarta vecinului meu li interesează. Pasă-mi-te, pe urma pașilor săi se ațineau, nelndoeșnic, și alte umbre. Iar el nici nu-și strânse, cel puțin, mai tare, servieta sub braț. Căci îl cunoșteam până într'atât că un amănunt mărunț ca acesta nu mi-ar fi scăpat. Poate mulțimea competitorilor era pentru dănsul un motiv de liniște, ca pentru Turcia lui Abdul Hamid. Îl cunoșteam sunetul pașilor cum recunoșc îndrăgostii pașii iubitelor. Știam tusea care-l oprea, la răstimpuri, lângă ziduri, și-i da, o clipă, în ochii străinilor aspectul grotesc al necuviințioșilor. Atenția mea încordată asupra-i, îmi părea că statornicește între noi legături invizibile cari regizau emoțiile, impresiile și gândurile amândorora.

Avui această certitudine într-o seară, când îl pândisem. Pe poarta cea mare de fier ieșise. Se îndreptă de data asta prin Smârdan, spre pasaj, fără să mă vadă. Odată cu mine, două umbre se desprinseseră de ziduri și începură urmărirea. Pe ulița pustie se tăvălia negura și fiecare căuta să-și înăbușe mersul sonor. L'am lăsat pe el și pe urmăritori pe acelaș trotuar. De peste drum li cercetam pe tustrei. Mă întrebam: Pentru mine sau pentru el să fi venit cei doi? Să mă fi trădat și pus sub observație el însuși, tacitul și tainicul meu prieten? Atâta fluidă intimitate se statornicise între noi încât cuvântul trădare nu mi se păru că sune mai mult decât trebuie. În această clipă, și fără nici o nevoie, omul meu traversă strada cașicum urmărirea celorlalți l'ar fi stăjenit. Trecură și ei pe trotuarul nostru. La o nouă răspântie traversai singur pe trotuarul pustiu: făceam o probă. După o clipă domnul cu servieta își purta din nou pașii în fața a lor mei, ca un semn de înțelegeră, de preferință și de alianță.

Întâmplare neînsemnată și cu foștele contestabil dar care, în conștiință, mă învesti cu un drept și o datorie de protecție față de subiectul meu. De atunci m'am totors fără preget la pândă, ca la un post de onoare. Ghicim în umbră ochii urmăritorilor, o hi de fiară lihnită. Făgăduința Servietei întesate, le întreținea răbdarea și stăruința. Dar m'am scrutat dela o vreme, să văd ce mă mai duce aici și mă scoate din deprinderile mele de a nu mă amesteca în destinele altora. Răvna, foarte discutabilă, de a împiedica o agresiune și un jaf, sau poate chiar un omor, aș fi mulțumit-o pe deplin, dând de veste, simplu poliției. Nici dorul de mistere și de aventuri nu mi tălmăcea propria-mi purtare. Pe vremea ceea

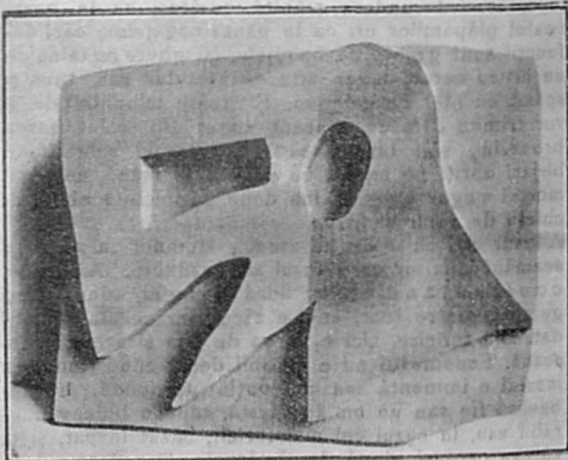
nevoi stupide, im încătușau închipearea. Iar nelndoeșnica simpatie pe care mi-o inspirase eroul medocru și ciudat al preocupărilor mele, nu îndrituiau un zel exagerat și precar ca acesta. Vitejește afundai între-barea în mine... Alai, într'adevăr, că nu numai grija de zilele urmăritului mă aduce regulat pe acelaș drum absurd în fiecare seară.

Ci soarta servietei și a conținutului ei, mă interesa cu deosebire. Nu-i priviam pe necunoscuți numai ca dușmani. Se iscase între noi o oarbă rivalitate, o întrecere obscură și nepătrunsă. Un fior deschise calea noii întrebări. Hotărât eu nu puteam săvârși asemenea faptă, oricare ar fi ispita. O gelozie dărză, mă îmbrânci deacurmezișul rivalilor, nu cumva să smulgă ei ceea ce mi se cuvenia mie. Era un drept întemeiat, deopotrivă, pe aspirațiile mele înalte, zădărnice de nevoi, cât și pe simpatia mistică pe care urmăritul o semnalase într'un fel atât de misterios și cu o fermenă discretă, tinereții mele. Cercetaseam totuși bine limita isprăvilor de cari eram în stare. Somnul îmi tălmăcia natura preocupărilor de atunci. Se făcea de pildă că rătăcesc pe o pașiste în întâmpinarea propriului meu chip. Înaintă mai adevărată într'o oglindă trezind în mine o stranie curiozitate care îmi sorbiă conturul și trăsăturile recunoscute. Avea un trup mai tânăr puțin, și o față severă dar indescifrabilă. Pe măsură ce imaginea se apropia, o neliniște, apoi o spaimă se svârcolea în mine, și dam îndărăt, treptat, sub teroarea dublului, care își măria definitiv pașii, până ce îmi striviă privirile sgate, cu pecetea figurii lui intense și mute. Cu lovituri de inimă, spargeam somnul rău.

Păziam deci casierul și comoara, cu un platonism gelos, ca un îndrăgostit fără noroc, consolat cu gândul că iubita lui nu se mărită nici cu el, dar nici cu altul. Fapt nou: unul din cei doi rivali părăsi teatrul luptei. Nu se mai arată până uitaram de el. Rămase însă cellalt, tot așa de anonim și de amenințător în stăruința lui biruitoare. Rămasem doi vânători tăcuți, pe urmele vânătorului. Simplu ar fi fost să-l răpun, — simplu ar fi fost să ne înțelegem....

I. Vinea

(urmarea și sfârșitul în numărul viitor).

HANS ARP
(Zürich)

Relief în lemn

PENTRU NUNȚILE NECESARE

(Versiune ultimă citită la o șezătoare a Societății Scriitorilor Români)

Spre capătul osiei lumii
La ceasul concis al minunii
Kling, Klang, sună chei
Clare, sub lucid eter
Pentru cercuri de mister.

An al Geei, închisoare
Ocolește roatele interioare.

Roata Venerii — inimii —
Roata Capului — Mercur.
In topire, în azur
Roata Soarelui
Marelui.

Către tronul moalei Vineri
Triat, ca toți amanții tineri,
Am cântat
Inflăcărât.

Vaporoasă
Sexuală
O frumoasă
Masă
Scoală!

În brățara ta fă-mi loc
Ca să joc, ca să joc
Jazzband frânt, cu reverențe
Și cu lubrice cadențe.

Ah ingrată
Energie degradată
Brută ce pulsezi pripită
Pe orbită, pe orbită,
Veneră
Inimă
Cu frecare minimă:
Afelic — alfa
Perihelic — beta
Conjonctiv — dodo
Oponent — adio...

Nu:
Paj al Venerii
Vocal papagal,
Spre acel anunțat
Fra Mercur de pur augur
Peste ingeri, șerpi și rai
Chiamă vechi:
Irolahai!
O Solar și bălțat
Cacadu,
În spre fratele din rai
Chiamă tu:
Irolahu... Mercur, astră aurită,
Cu peri doi împodobită
Lungi, cu puni
Pe bomba mare
Oarbă și cercetătoare;

O, Mercur
Frate Pur
Conceput din viu mister
Și fecioara Lucifer;
Aplecat pe ape caste
n rotiri iconoclaste;
Cap croit pentru iubit
Bisexuat la pipăit
O select intelect
Nunta n'am sărbătorit!

Uite ia a treia chee
Vâr'o 'n broasca Astartee
Și întoarce-o de un grad
Într'un sens retrograd
Trage porțile ce ard
Că intrăm
Să ospătam
În cămașa Soarelui
Marelui
Nun și stea
Abur verde să ne dea
Din căldări de mări lactee
Sub tăieri de curcubeie
În firida ce scântee
Eteree.

Ion Barbu

NOTITE ■ CARTI ■ REVISTE

D. H. H. Catargiu expune la Ateneu, un ansamblu de pânze în care remarcăm, sensibilitate, ton, simț al culoarei și adâncime. D. Catargiu este printre plasticii noștri, după o scurtă evoluție, alături de cei cari se află pe căile bune.

Der moderne Zweckbau de Adolf Behne. — A apărut de curând în „Drei Masken Verlag“ la Viena o nouă lucrare bogat ilustrată a cunoscutului critic Behne.

În parte dintâi urmărim dezvoltarea și nașterea primelor idei revoluționare cu primele aplicări: Berlage, Wagner, Messel, Sullivan, Perret. Apoi pătrundem în lupta ideologicilor diferite și fațetele lor bogate minunat concretizate de autor: Funcționalismul lui Corbusier, mișcarea verticalistă germană cu Behrens, evoluția individualistă cu Paelzig, influența dinamistă cu Finsterlin și Mendelsohn, militaristi raționali cu Gropius și antiesteticii cu M. v. de Rohe. În fine mișcarea sănătoasă a olandezilor cu I. P. Oud și alții. Lucrarea este bogat argumentată și formează aproape o enciclopedie a gândirii arhitecților din ultimele 3 decenii.

„Voyage Sentimental“ de Victor Chklovsky (în Ed. S. Kra). Pentru prima oară e tradusă în franțuzește opera unui scriitor rus, din cei tineri, cari formează generația de după războiu și cari fără să fie comuniști, adesea chiar după ce au combătut pe bolșevici, s'au supus în cele din urmă guvernului, pentru a putea trăi în țara lor.

Chklovsky e cel mai vârstnic dintre aceștia. Are abia mai mult de trei zeci de ani. Viața sa a fost o aventură neîntreruptă. Rând pe rând soldat al țarului, comisar al armatei

în Galiția, pe urmă în Persia, profesor, jurnalist, a cunoscut pe toți scriitorii și oamenii politici însemnați ai Revoluției rusești: Kerenski, Lénine, Gorki...

A scris numai trei cărți. O adunare de articole critice, un roman de dragoste în formă epistolară, a cărui acțiune e în Berlin și acest „Voyage Sentimental“ care sunt memoriile sale. E povestea sângărândă a vieții sale extraordinare, printr-o Rusie incendiată și devastată. E mărturia sinceră a unui om, care nu e nici un comunist, ale cărui laude ar părea părtinitoare, nici un emigrant, căutând sistematic a ponegri totul.

Aci autorul nu zăbovește povestind fapte cunoscute de toți, ci „dedesupturile războiului și ale Revoluției“. Prin amănuntele sale izbitoare, această carte are mai multă viață decât un roman; în același timp constituie primul document despre Rusia zilelor noastre, redactat de un scriitor, care a luat parte la evenimentele nemaiomenite pe care le-a descris.

Block 11 este un număr festiv consacrat expoziției de arhitectură modernă ce are loc actualmente în Varșovia. Au luat parte la această expoziție Franța (G. I. A., Perret, le Corbusier, Mallet Stevens, Lurçat) Hollanda (I. P. Oud, Ravenstein, Rietveld, V. D. Vlught) Belgia (Victor Servranckx, V. d. Velde, Bourgeois) Germania (Glantz, Mendelsohn, Korn, Rusia Mielnikov, Ualevici și Polonia (Zarnoverova, Szczuka Kozinsky, Karzewski, Syrkus Epsteju, Lechniemojewski Gutt, Stefanowitz, Siemiatyczach, Lachert, Szanajca.) Succesul acestei demonstrații de artă se anunță covârșitor pentru mișcarea nouă în Polonia.

MARCEL IANCU:
Compoziție (Aquarelă)

Expoziția Contimporanul: Marcel Iancu-Milița Petrașcu

Cuvânt de deschidere: d. N. DAVIDESCU

Duminescă 14 Martie sala Regina Maria Calea Victoriei 83

Catalogul lucrărilor expuse:

MILITA PETRAȘCU: sculptură

1 Ion Vinea	5 Gănganie (lemn)	8 Dama de ghindă (piatră)
2 Pisica (piatră)	6 Foca (lemn) (colecția O. Greceanu)	9 Masca (lemn)
3 Cocosul (marmoră neagră)	7 Ioana d'Arc (metal executat în A-	10 Muza (bronz)
4 Peștele (bronz)	cademia de arte decorativă)	11 D-ra Lily Popovici (bronz)

MARCEL IANCU

- 1 Balul în trei culori
- 2 Idilă
- 3 O naradă
- 4 Masa roșie
- 5 Construcție cu pretext de dan-
- suri orientale
- 6 Shimmy la Abbaye
- 7 Colecție de fructe meridionale
- 8 Construcție pură
- 9 Cleștar cu flori din lună
- 10 Regele Mahikoko
- 11 Forme reci
- 12 Melancolie
- 13 Prilej de orange
- 14 Natură la Predeal
- 15 Plumb și sticlă
- 16 Diformația culorii (arătare)
- 17 Fructe înadins otrăvite
- 18 Geometrie I
- 19 Conte de Cagliostro
- 20 Compoziție pe o singură gamă
- 21 Geometrie II
- 22 Floră în oval
- 23 O cariatidă
- 24 Carambol
- 25 Din colecția Prințului de Monaco
- 26 Peștele de apă dulce
- 27 Forme protivnice
- 28 Mihailina
- 29 Natură nouă
- 30 Modelul
- 31 Domnul F.

- 32 Domnul W. P.
- 33 Doamna C.
- 34 Nud pe canapea
- 35 Domnul Oppenheimer
- 36 Portetul lui Z.
- 37 Descompunere
- 38 Diformație de culori
- 39-54 Aquarele, guașe și gravuri
- 55-60 Vitrouri
- 61-65 Compoziții

Desene

- 1 Dl. Corneliu Moldovanu
- 2 Dl. Ion Al. George
- 3 Dl. B. Streiman
- 4 Dl. Camil Petrescu
- 5 Dl. Mircea Rădulescu
- 6 Dl. Ramiro Ortiz
- 7 Dl. S. Eliad
- 8 Dl. N. Crainic
- 9 Dl. M. Mircea
- 10 Dl. S. Bascovici
- 11 Dl. Ion Minulescu
- 12 Dl. M. Beza
- 13 Dl. Florian
- 14 Dl. Gregorian
- 15 Dl. Rădulescu Motru
- 16 Dl. Victor Eftimiu
- 17 Dl. Geller
- 18 Dl. Eugen Relgis
- 19 Dl. Nona Otescu
- 20 Dl. Mihail Sorbul

- 21 Dl. Th. Deubler
- 22 Dl. Octavian Goga
- 23 Dl. Feraru
- 24 I. G. A. urnu
- 25 Dl. Ion Barbu
- 26 Dl. Eugen Filotti
- 27 Dl. Henji Baibusse
- 28 Dl. M. ur
- 29 Dl. Brătescu Voinăști
- 30 Dl. Teșanu
- 31 Dl. Eugen Lovinescu
- 32 Dl. Foti
- 33 Dl. M. Carageale
- 34 Dl. Ștefan Nenițescu
- 35 Dl. I. Streitman
- 36 Dl. Celarian
- 37 Dl. Lucian Blaga
- 38 Dl. N. Davidescu
- 39 Dl. Cincinat Pavelescu
- 40 Dl. Brăescu
- 41 Dl. Dragomirescu
- 42 Dl. Panait Istrati
- 43 Dl. Ion Minulescu
- 44 Dl. Th. Deubler
- 45 Dl. Romanescu
- 46 Dl. Ion Slavici
- 47 Dl. Dem. Teodorescu
- 48 Dl. A. L. Zissu
- 49 Dl. Ion Vinea
- 50 Dl. Stan Golestan
- 51 Dl. Gala Galaction
- 52 Dl. I. Pelt
- 53 Dl. Ion Sân Georgiu
- 54 Dl. A. Moșoiu